

Vedtaksdato
17. desember 2021

Vår referanse
2021/198

Saksbehandler
Maria Schilvold

VEDTAK NR 169/21 I TVISTELØSNINGSNEMNDA

Tvisteløsningsnemnda avholdt møte fredag 10. desember 2021.

Ved behandlingen av saken var Tvisteløsningsnemnda sammensatt slik:

Faste medlemmer

Anne Marie Due, leder
Silje Hassellund Solberg, LO
Silje Stadheim Almestrand, NHO

Saken gjelder

Klage på valg etter forskrift om ansattes rett til representasjon i aksjeselskapers og allmennaksjeselskapers styre og bedriftsforsamling mv. (representasjonsforskriften) § 52

Selskap

IKEA AS

Det ble truffet slikt vedtak:

Saksforhold

I brev til Tvisteløsningsnemnda datert 24. september 2021 oversendte IKEA AS v/valgstyret en klage over gjennomføringen av valg av ansatterepresentanter til styret i IKEA AS for regnskapsåret 2022-2023.

Den 26. juni 2021 kunngjorde HR-avdelingen i IKEA AS på vegne av valgstyret, via felles e-post til de ansatte, at det skulle avholdes valg av ansatterepresentanter til styret i IKEA AS. Det fremgikk av e-posten at valget skulle foregå elektronisk i perioden 30. august 2021 til 15. august 2021. I e-posten ble det også kunngjort at valget skulle foregå som forholdstallsvalg og at fristen for å foreslå lister var 15. august 2021. Noen dager senere ble sluttdatoen for valgperioden korrigert til 12. september 2021 på alle oppslag og på Yammer, som er en sosial nettverkstjeneste for bedrifter.

Den 6. august 2021 påpekte en ansatt i IKEA AS, Christian L. Kaborg, til arbeidstakernes representanter i valgstyret at forslagsfristen som var satt til 15. august var i strid med representasjonsforskriften, da valgdagen var satt til 30. august og § 11 fjerde ledd siste punktum bestemmer at forslag må være levert valgstyret senest tre uker før valgdagen. På grunn av dette besluttet i valgstyret i møte den 17. august 2021 å utsette valgperioden en uke, slik at ny periode for valget ble satt til 6. til 19. september 2021. På møtet deltok kun tre av valgstyrets fire medlemmer, da det ene medlemmet som representerte de ansatte avvirket ferie på dette tidspunktet.

Valgstyret mottok to lister til valget. Den første listen (liste 1) ble mottatt 4. august 2021, og den andre listen (liste 2) ble mottatt 13. august 2021. Valgstyret godkjente begge listene, og kunngjorde dem i e-post til de ansatte den 26. august 2021. I samme e-post ble det også kunngjort at valgperioden var blitt endret til 6. til 19. september 2021.

Den 6. september 2021 mottok valgstyret en klage over gjennomføringen av valget fra ansatt Christian L. Kaborg. Klagen gjelder valgstyrets vedtak om å opprettholde kortere nominasjonsfrister enn representasjonsforskriften § 11 tillater, valgstyrets vedtak om å godkjenne en valgliste innmeldt etter fristen gitt av forskriften, og valgstyrets vedtak om å flytte valgdagen med en kunngjøring kun 11 dager før ny dato. Klager ønsker at vedtaket om å opprettholde en nominasjonsfrist på to uker oppheves, og at vedtaket om å godkjenne liste 2 dermed kjennes ugyldig. Han mener vedtaket må omgjøres til at kun liste 1 godkjennes. Videre mener klager at vedtaket om å utsette valget må kjennes ugyldig.

Valgstyret behandlet klagen i ekstraordinært møte den 9. september 2021, men de to representantene for de ansatte og de to representantene for selskapet kom ikke til enighet. Valget ble dermed gjennomført som planlagt i perioden 6. til 19. september 2021.

Resultatet av valget ble at to av kandidatene på liste 1 og én av kandidatene på liste 2 ble valgt som styremedlemmer, og at én fra liste 1 og to fra liste 2 ble valgt inn som varamedlemmer.

Klagers anførsler

Klagers punkt 1 gjelder valgstyrets vedtak om å opprettholde den opprinnelige nominasjonsfristen, som var satt til 15. august 2021. Klager Christian L. Kaborg gjør gjeldende at dette vedtaket må oppheves, da han mener det er i strid med minstekravene i representasjonsforskriften § 11 fjerde ledd om at «[f]orslag må være levert senest tre uker før valgdagen».

I forlengelsen av dette hevder klager at vedtaket om å godkjenne liste 2, som ankom valgstyret 13. august 2021, må kjennes ugyldig, ettersom listen ankom valgstyret senere enn tre uker før valgdagen.

På bakgrunn av det ovennevnte gjør klager gjeldende at valgstyrets vedtak må omgjøres, slik at det kun er liste 1 som er godkjent, med det resultat at kandidatene som er foreslått på denne listen anses valgt, jf. representasjonsforskriften § 16.

Videre gjelder klagers punkt 2 valgstyrets vedtak om å flytte valgdagen med en kunngjøring elleve dager før ny valgdato. Klager mener valgstyrets kunngjøring var i strid med representasjonsforskriften § 11 første ledd, hvor det heter at «[v]algdatoen skal kunngjøres med en frist på to måneder». Vedtaket må derved kjennes ugyldig.

Valgstyrets anførsler

Det er uenighet innad i valgstyret mellom de ansattes to representanter og selskapets to representanter.

De ansattes representanter er usikre på tolkningen av representasjonsforskriften og ønsker at Tvisteløsningsnemnda skal ta stilling til klagen.

Selskapets representanter hevder det ikke er riktig slik klager anfører at valgstyret opprettholdt en kortere nominasjonsfrist enn representasjonsforskriften § 11 fjerde ledd tillater. Selskapets representanter viser til at valget ble utsatt med en uke og mener at fristen den 15. august 2021 dermed var satt tre uker før valgdagen 6. september 2021.

Videre anfører selskapets representanter at det ikke er i strid med representasjonsforskriften å utsette valgdatoen uten å samtidig overholde tomånedersfristen i representasjonsforskriften § 11 første ledd. Selskapets representanter hevder at en utsettelse av valgdatoen ikke ville medføre at de ansattes mulighet til å stemme eller forberede seg ble forringet på noen måte, og mener dermed også at hensynene bak reglene fremdeles ble ivaretatt ved utsettelsen.

Tvisteløsningsnemndas merknader

Tvisteløsningsnemnda har, i henhold til representasjonsforskriften § 45, kompetanse til å behandle søknad om unntak fra reglene om ansattes rett til representasjon i styrende organer, søknad om å etablere felles representasjonsordninger og klager på valg. Ved

behandlingen av saker etter representasjonsforskriften § 45 gjelder forskrift 16. desember 2005 nr. 1569 om tvisteløsningsnemnd etter arbeidsmiljøloven gjelder. Etter forskriftens § 2 første ledd settes nemnda med leder og to faste medlemmer.

Klager er en ansatt i IKEA AS og har stemmerett. Han har dermed klagerett i henhold til representasjonsforskriften § 52, jf. annet ledd. Klager har også rettslig klageinteresse, jf. Samme bestemmelse, da han både som ansatt i selskapet og som kandidat i valget har et reelt behov for å få saken avgjort.

Frist for å fremme klage på valgstyrets vedtak er to uker fra det tidspunkt vedtaket er kunngjort for de ansatte, jf. § 52 tredje ledd. Klagen skal leveres til valgstyret, som forbereder klagebehandlingen, jf. fjerde ledd. Reglene i forvaltningsloven kapittel VI gjelder så langt de passer. Dato for kunngjøringen av valgstyrets vedtak om å utsette valgdatoen var 26. august 2021. Klagen ble fremsatt for valgstyret den 6. september 2021, og er dermed fremsatt innen fristen.

Klagen retter seg mot tre ulike vedtak som valgstyret har fattet under forberedelsen og gjennomføringen av valget. Slik nemnda ser det, er det mest hensiktsmessig å behandle klagens punkt 2 først, nemlig klagen over valgstyrets vedtak om å utsette valgdagen med en kunngjøring elleve dager i forveien.

Representasjonsforskriften § 11 fastsetter ulike frister ved gjennomføringen av valg. Det fremgår blant annet av første ledd at «[v]algdatoen skal kunngjøres med en frist på to måneder». Med mindre det er avtalt mellom selskapet og et flertall av de ansatte eller fagforeninger som representerer et flertall av de ansatte, er det ikke adgang til å sette kortere frister enn § 11 angir, jf. siste ledd. Det er på det rene at det ikke foreligger en slik avtale i denne saken.

Spørsmålet nemnda først må ta stilling til er dermed om tomånedersfristen i § 11 første ledd annet punktum også gjelder ved utsettelse av en tidligere kunngjort valgdato.

Slik nemnda ser det, tilsier en naturlig språklig forståelse av ordlyden i bestemmelsen at tomånedersfristen også gjelder i disse tilfeller. Det heter i bestemmelsen at valgdatoen «skal» kunngjøres med en frist på to måneder, og dette må etter nemndas oppfatning også gjelde for en ny og utsatt valgdato. Også hensynet til forutberegnelighet taler for en slik tolkning av bestemmelsen.

Etter dette har nemnda kommet til at den nye og utsatte valgdatoen skulle vært kunngjort med en frist på to måneder i tråd med representasjonsforskriften § 11 første ledd, og at beslutningen om å kunngjøre den nye valgdatoen elleve dager i forveien derved var feil.

Som en følge av at valgstyret ikke hadde anledning til å utsette valgdatoen kun elleve dager i forveien, var også fristen for å fremme forslag til kandidater som var satt til 15. august 2021 i strid med treukersfristen i § 11 fjerde ledd. Siste forslagsfrist til den opprinnelige valgdatoen 30. august 2021 skulle ha vært 9. august 2021. Dermed ble liste 2 levert valgstyret for sent i henhold til § 11 fjerde ledd, da den ble levert først 13. august 2021.

Klager har anført at valgstyrets vedtak må oppheves, omgjøres og/eller kjennes ugyldige. Etter forvaltningsloven § 41 er et vedtak likevel gyldig selv om reglene om behandlingsmåten i forvaltningsloven eller forskrifter gitt i medhold av loven ikke er overholdt ved behandlingen av en sak som gjelder enkeltvedtak «når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold». Forvaltningsloven § 41 gjelder ikke direkte for nemndas behandling av klager på gjennomføringen av valg etter representasjonsforskriften, fordi forvaltningsloven bare er gitt tilsvarende anvendelse for Tvisteløsningsnemndas saksbehandling, jf. forskrift om tvisteløsningsnemnd § 6. Bedriftsdemokratinemnda har imidlertid i langvarig praksis lagt til grunn prinsippet i forvaltningsloven § 41 ved behandlingen av klager på valg. Også Tvisteløsningsnemnda tar utgangspunkt i dette prinsippet. Ved vurderingen av om feilen «ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold», legger nemnda til grunn at en må vurdere om det er grunn til å regne med at feilene ved gjennomføringen av valget «ikke kan ha virket bestemmende» på valgresultatet.

Spørsmålet blir etter dette om det er grunn til å regne med at valgstyrets brudd på reglene i representasjonsforskriften samlet sett ikke kan ha virket bestemmende på valgresultatet. Det er tilstrekkelig med en teoretisk mulighet. Dersom det er grunn til å regne med at feilen eller feilene ikke kan ha påvirket valgresultatet, er valgresultatet likevel gyldig.

I foreliggende sak kan ikke nemnda utelukke at feilene ikke kan ha påvirket valgresultatet. Nemnda viser til at det f.eks. kan tenkes at utsettelsen av valgdatoen i strid med § 11 første ledd kan ha påvirket valgdeltakelsen og dermed også valgresultatet, da de ansatte som følge av den forkortede fristen fikk dårligere tid til å planlegge eventuelt nytt tidspunkt for stemmeavgivning. Videre kan det også tenkes at det hadde kommet inn flere forslag til lister dersom valgstyret hadde overholdt fristen på to måneder ved kunngjøring av ny valgdato. At de ansatte ikke fikk mulighet til å foreslå nye lister kan etter nemndas oppfatning også ha virket bestemmende på valgresultatet.

Nemnda har etter dette kommet til at det er grunn til å regne med at feilene samlet sett kan ha påvirket valgresultatet. Det avholdte valget er dermed ugyldig, og det må følgelig gjennomføres nytt valg i samsvar med reglene i representasjonsforskriften § 11.

Inntil det er holdt nytt valg, er de ansatte representert i styret i IKEA AS ved de styremedlemmer og varamedlemmer som ble valgt av og blant de ansatte ved sist valg.

Konklusjon

Valgresultatet er ugyldig, og det skal gjennomføres nytt valg i samsvar med representasjonsforskriften § 11.

De styremedlemmer og varamedlemmer som er valgt ved siste valg fungerer til det er avholdt nytt valg.

Tvisteløsningsnemnda

Anne Marie Due
Leder

17. desember 2021

Til orientering:

Tvisteløsningsnemndas vedtak kan ikke påklages, jf. forskrift om tvisteløsningsnemnd etter arbeidsmiljøloven § 6.